

Bendras dokumentas

Pagalba praktikams tarptautiniame bendradarbiavime baudžiamosiose bylose

Europos teisminis tinklas ir Eurojustas

Kaip galime Jums padėti?

Įvadas

Šiame dokumente valstybių narių teismo praktikai informuojami apie Europos teismo tinklo (ETT) ir Eurojusto paslaugas ir pagalbą tarptautiniame bendradarbiavime baudžiamosiose bylose.

Šio dokumento tikslas – padėti praktikams nuspręsti, ar bylas turėtų nagrinėti ETT, ar Eurojustas. Taip pat užtikrinti, kad tiek ETT, tiek Eurojustas spręstų bylas, patenkančias į jų įgaliojimų sritį, efektyviai išnaudotų laiką ir išteklius bei išvengtų besidubliuojančių darbų.

I. Kas yra Europos teisminis tinklas?

ETT – tai tinklas, kurį sudaro daugiau nei 350 kontaktinių asmenų 28-iose valstybėse narėse, palengvinančių teismų bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose tarptautiniu mastu.

Kontaktiniai asmenys – tai prokurorai, teisėjai ir kiti pareigūnai, kasdien sprendžiantys klausimus, susijusius su tarptautiniu bendradarbiavimu. Kontaktinius asmenis skiria kiekviena valstybė narė iš centrinių, teisminių ar kitų valdžios institucijų, vykdančių tarptautinį bendradarbiavimą tiek apskritai, tiek tam tikrų formų sunkių nusikaltimų, kaip antai organizuotas nusikalstamumas, korupcija, prekyba narkotikais ir terorizmas.

ETT taip pat užmezgė glaudžius ryšius su kitais teisiniais tinklais per kontaktinius asmenis įvairiose trečiosiose šalyse. Todėl ETT kontaktiniai asmenys gali padėti spręsti bylas visame pasaulyje.

ETT administracinis vienetas – Hagoje įsikūręs ETT sekretoriatas. Siekiant užtikrinti glaudų Eurojusto ir ETT bendradarbiavimą, sekretoriatas suformuotas kaip Eurojusto personalo dalis, bet veikia kaip atskiras padalinys. ETT sekretoriato atsakomybė, be kita ko, apima: pagalbą kontaktiniams asmenims vykdant jų užduotis, ETT interneto svetainės ir jos veiklai vykdyti reikalingų el. priemonių kūrimą, priežiūrą ir tobulinimą, taip pat bendrą ETT administravimą.

Išsamesnės informacijos apie ETT sekretoriatą rasite http://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/EJN_Secretariat.aspx arba susisiekt su ETT sekretoriatu adresu ejn@eurojust.europa.eu.

ETT interneto svetainė

ETT interneto svetainė www.ejn-crimjust.europa.eu sukurta siekiant padėti praktikams, dirbantiems su tarptautiniu teisiniu bendradarbiavimu. Čia rasite bendrą informaciją apie teisminį bendradarbiavimą ES valstybėse narėse, ES šalyse kandidatėse ir ETT asocijuotose šalyse. Teisminiam bendradarbiavimui taip pat galite naudotis ETT elektroninėmis priemonėmis (žr. žemiau „Teisminio bendradarbiavimo palengvinimas“). Be to, ETT interneto svetainėje yra skiltis, skirta bendradarbiavimui su trečiosiomis valstybėmis ir kitais teisiniais tinklais. ETT kontaktiniai asmenys turi daug ryšių ne Europos Sąjungoje. Žr. <https://www.ejnforum.eu/cp/network-atlas>.

Pagrindinės ETT interneto svetainės dalys išverstos į oficialias ES kalbas. Jei nerandate reikiamos informacijos, visada galite kreiptis pagalbos į ETT kontaktinį asmenį savo valstybėje narėje.

Kaip ETT gali Jums padėti?

Jei Jums reikia ETT pagalbos, galite susisiekti su vienu iš kontaktinių asmenų savo arba byloje dalyvaujančioje šalyje. ETT interneto svetainėje pateiktas ETT kontaktinių asmenų sąrašas apsaugotas slaptažodžiu, bet Jūsų valstybės narės ETT kontaktiniai asmenys gali jį peržiūrėti. Todėl prireikus pagalbos susisiekiant su ETT kitoje valstybėje narėje, geriausia tai padaryti būtų kreipiantis į vieną iš ETT kontaktinių asmenų Jūsų šalyje.

ETT paslaugomis reikėtų naudotis siekiant:

- ***Palengvinti teisminį bendradarbiavimą***

Jei reikia informacijos apie tai, kaip konkrečiu atveju gauti pagalbą iš kitos valstybės narės, galite kreiptis į savo valstybės narės kontaktinius asmenis arba peržiūrėti atitinkamas ETT interneto svetainės dalis:

- ✓ *rengiant teismo bendradarbiavimo prašymą: (Europos tyrimo orderį (ETO), savitarpio teisinės pagalbos (STP) prašymą, Europos arešto orderį (EAO), nutarimą išaldyti ir kt.):*
  - nustatyti kompetentingą vykdančiąją instituciją užsienyje, kad galėtumėte užmegzti ryšį ir nusiųsti prašymą tiesiogiai šiai institucijai. Naudokitės ETT interneto svetainėje pateiktu teisiniu atlasu, norėdami nustatyti kompetentingą vykdančiąją instituciją ir gauti adresą, el. pašto adresą ir telefono (fakso) numerį;
  - gauti išsamesnę informaciją apie prašomos valstybės narės įstatymuose nustatytus teisinius reikalavimus arba aptarti specialius prašymo vykdymo formalumus. ETT interneto svetainėje esančioje „Fiches Belges“ priemonėje pateikiama glausta teisinė ir praktinė informacija apie visas susijusias teismo bendradarbiavimo priemones. „Compendium“ priemonė leidžia sukurti prašymą elektroniniu būdu; ir
  - gauti teisinę ir praktinę informaciją apie norimą naudoti ES teisinę priemonę, pvz., kokių mastu priemonė įgyvendinta valstybėse narėse (įgyvendinimo būklė), deklaracijos, pranešimai, vadovai, ataskaitos ir kt. ETT interneto svetainėje esančioje teismo bendradarbiavimo bibliotekoje kiekvienai teisinei priemonei parengtas skyrius, kuriame pateikiama tokio tipo informacija;
- ✓ *teismo bendradarbiavimo prašymo vykdymo etape keistis papildoma informacija, siekiant tinkamai įvykdyti prašymą;*
- ✓ *jei vėluojama vykdyti teismo bendradarbiavimo prašymą arba jis nevykdomas, patikrinti vykdymo būklę prašomojoje valstybėje narėje ir (arba) paspartinti vykdymą įtraukiant ETT kontaktinį asmenį; ir*
- ✓ *kai skubiai reikia informacijos apie teismo bendradarbiavimo prašymą per labai trumpą terminą.*

---

¹ Šiame dokumente teismo bendradarbiavimo prašymas apima tradicinius STP prašymus ir abipusio pripažinimo principu grindžiamus sprendimus, kaip antai EAO ir ETO.

- **Sudaryti geresnes sąlygas teismo institucijoms keisti informacija**

ETT kontaktiniai asmenys, kaip aktyviai veikiantys prokurorai ir teisėjai, dažnai gali greitai ir neoficialiai keisti informacija apie vykstančius tyrimus ar bylos nagrinėjimus ir jų rezultatus, sulaikytus asmenis, sulaikymo laikotarpius ir teismo sprendimus konkrečiose bylose. Keičiantis informacija šiuo būdu, kartais galima išvengti būtinybės siųsti oficialų prašymą.

Jei Jums prireikia šios informacijos atliekant tyrimą ar nagrinėjant bylą, ypač neatidėliotinėse situacijose, o Jūsų teisės aktai leidžia teikti tokio pobūdžio užklausą, susisiekite su ETT kontaktiniu asmeniu, nurodykite, kodėl Jums reikia šios informacijos, ir pateikite trumpą tyrimo ar bylos aprašą. Informuokite ETT kontaktinį asmenį, kad kreipiatės į jį kaip į ETT kontaktinį asmenį.

II. Kas yra Eurojustas?

Eurojustas – tai Europos Sąjungos teismo bendradarbiavimo institucija, įsteigta 2002 m., siekiant remti ir stiprinti nacionalinių tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo institucijų koordinavimą ir bendradarbiavimą nagrinėjant sunkius tarpvalstybinius nusikaltimus, ypač organizuotus, pavyzdžiui, sukčiavimą, prekybą narkotikais, organizuotą turtinį nusikalstamumą, prekybą žmonėmis ir terorizmą.

Eurojustas įsikūręs Hagoje. Jį daugiausia sudaro kiekvienos valstybės narės komandiruoti prokurorai. Jie organizuojami į „nacionalinius biurus“, juos palaiko administracijos darbuotojai. Eurojustas taip pat priima ryšių palaikymo prokurorus iš Norvegijos, JAV, Šveicarijos ir Juodkalnijos.

Eurojustas palaiko jų bylas tiriančias ir baudžiamąjį persekiojimą vykdančias institucijas veiksmais (pavyzdžiui, organizuodamas koordinacinius pasitarimus ir (arba) koordinavimo centrus) ir dalydamasis patirtimi, įgyta iš palaikomų bylų (pvz., *Guidelines for deciding which jurisdiction should prosecute?* (liet. „Gairės, kaip nuspręsti, kuri jurisdikcija turėtų atlikti baudžiamąjį persekiojimą“))

[http://www.eurojust.europa.eu/Practitioners/operational/Pages/Guidelines-on-](http://www.eurojust.europa.eu/Practitioners/operational/Pages/Guidelines-on-jurisdiction.aspx)

[jurisdiction.aspx](http://www.eurojust.europa.eu/Practitioners/operational/Pages/Guidelines-on-jurisdiction.aspx), ir ataskaita *Prosecuting THB for the purpose of labour exploitation* (liet.

Traukimas baudžiamojon atsakomybėn už prekybą žmonėmis siekiant išnaudoti darbui),

[http://www.eurojust.europa.eu/doclibrary/Eurojust-](http://www.eurojust.europa.eu/doclibrary/Eurojust-framework/Casework/Report%20on%20prosecuting%20THB%20for%20the%20purpose%20of%20labour%20exploitation%20%28Dec.%202015%29/2015-12_Report-on-prosecuting-THB-labour-exploitation_EN.pdf)

[framework/Casework/Report%20on%20prosecuting%20THB%20for%20the%20purpose%20of%20labour%20exploitation%20%28Dec.%202015%29/2015-12_Report-on-prosecuting-THB-labour-exploitation_EN.pdf](http://www.eurojust.europa.eu/doclibrary/Eurojust-framework/Casework/Report%20on%20prosecuting%20THB%20for%20the%20purpose%20of%20labour%20exploitation%20%28Dec.%202015%29/2015-12_Report-on-prosecuting-THB-labour-exploitation_EN.pdf).

Kaip Eurojustas gali Jums padėti?

Prireikus Eurojusto pagalbos, susisiekite su nacionaliniu Eurojusto biuru. Norėdami gauti daugiau informacijos, apsilankykite Eurojusto interneto svetainėje

<http://eurojust.europa.eu/Practitioners/Pages/contact-info-for-practitioners.aspx>.

Eurojusto paslaugomis reikėtų naudotis siekiant:

- **Koordinuoti tyrimus ar baudžiamąjį persekiojimą**

Jei reikia koordinuoti tyrimus dviejose ar daugiau valstybių narių, Eurojustas gali padėti

keisdamasis svarbia bylų informacija. Eurojustas taip pat padeda nustatyti, ar valstybės narės turėtų tęsti atskirus tyrimus, ar sutelkti tyrimus ir procedūras vienoje ar keliose valstybėse narėse.

Eurojustas taip pat padeda dalyvaujančioms nacionalinėms valdžios institucijoms susitarti dėl to, kaip, kada ir kur atlikti bendrus veiksmus ar patraukti baudžiamojon atsakomybėn.

- ***Organizuoti ir palaikyti koordinacinius pasitarimus ir koordinavimo centrus***

Eurojustas gali organizuoti koordinacinius pasitarimus Hagoje tarp skirtingų valstybių narių ir trečiųjų valstybių kompetentingų nacionalinių institucijų. Koordinaciniuose pasitarimuose kartais gali dalyvauti Europolo ir OLAF atstovai.

Koordinaciniai pasitarimai suteikia praktikams galimybę keistis informacija apie susijusius tyrimus ir veiksmingiau planuoti bendrus veiksmus. Prireikus Eurojustas gali teikti sinchroninį vertimą. Koordinaciniai pasitarimai taip pat labai naudingi siekiant užkirsti kelią galimiems jurisdikcijos konfliktams ar koordinuotai vykdyti tam tikras priemones.

Eurojustas dengia dviejų dalyvių iš kiekvienos dalyvaujančios valstybės apgyvendinimo Hagoje ir kelionės išlaidas.

Eurojustas taip pat organizuoja koordinavimo centrus, kurių tikslas – remti ir koordinuoti bendrus veiksmus (dėl kurių dažnai susitariama per koordinacinius pasitarimus). Šie veiksmai tuo pat metu turi būti vykdomi skirtingose valstybėse narėse ir trečiojoje valstybėje. Koordinavimo centrai užtikrina, kad veiksmo dieną informacija būtų perduodama ir koordinuojama tarp kompetentingų institucijų realiu laiku, pavyzdžiui, jei reikia tuo pačiu metu atlikti kratą namuose skirtingose šalyse. Koordinavimo centrai taip pat leidžia išspręsti galimas problemas, kurių kyla vykdant EAO, ir palengvina papildomas paieškas ir areštus.

- ***Padėti išvengti konfliktų dėl jurisdikcijos arba juos išspręsti***

Tais atvejais, kai jurisdikcija priklauso daugiau nei vienai valstybei narei, siekiant išvengti konfliktų dėl jurisdikcijos arba juos išspręsti, galima prašyti neįpareigojančios Eurojusto nuomonės, kurioje valstybėje narėje yra geresnės galimybės pradėti tyrimą ar patraukti baudžiamojon atsakomybėn.

- ***Remti jungtines tyrimo grupes***

Eurojustas gali padėti sudaryti jungtines tyrimo grupes (JTG), palengvinti jų veiklą ir vertinimą. Eurojustas gali nustatyti bylas, kuriose tinka kurti JTG, suteikti naudingos teisinės ir praktinės informacijos, pvz., dėl šalies įstatymų, praktinių kliūčių ir gerosios praktikos, taip pat padėti rengti JTG sutartis ir operatyvinius veiksmų planus. Eurojusto nacionaliniai nariai taip pat gali dalyvauti JTG, jei manoma, kad tai naudinga.

Eurojustas taip pat gali padėti kompensuoti dvi dažniausias JTG išlaidų kategorijas: keliones ir apgyvendinimą bei vertimą žodžiu ir raštu. Be to, Eurojustas skolina JTG skirtą įrangą, pavyzdžiui, mobiliuosius telefonus (įskaitant išlaidas) ir nešiojamuosius kompiuterius.

Norėdami gauti daugiau informacijos, žr. <http://www.eurojust.europa.eu/Practitioners/JITs/Eurojust-JITsFunding/Pages/Eurojust-JITs-funding.aspx>.

- ***Koordinuoti teisminio bendradarbiavimo prašymus, siunčiamus į trečiąsias valstybes ir gaunamus iš jų, palengvinti jų siuntimą ir gavimą***

Jei Jums reikia pagalbos susisiekiant su trečiosios valstybės nacionaline institucija, galite susisiekti su nacionaliniu Eurojusto biuru, kuris pateiks jums informaciją apie Eurojusto kontaktinius asmenis daugiau nei keturiasdešimtyje valstybių visame pasaulyje.

Šiuo metu Eurojustas taip pat yra sudaręs bendradarbiavimo sutartis su Norvegija, JAV, Islandija, Šveicarija, buvusia Jugoslavijos Respublika Makedonija, Lichtenšteinu, Moldova, Juodkalnija ir Ukraina. Pagal šias sutartis taip pat gali būti keičiamasi veiklos informacija, įskaitant asmens duomenis.

Daugiau informacijos rasite <http://www.eurojust.europa.eu/doclibrary/Eurojust-framework/Pages/agreements-concluded-by-eurojust.aspx>.

- ***Palengvinti teisminį bendradarbiavimą***

Sudėtingais ar neatidėliotinais atvejais arba situacijose, kai kiti bendradarbiavimo kanalai neatrodo tinkami arba neduotų rezultatų per reikiamą laiką, Jums gali padėti kolegos iš nacionalinių biurų.

Pavyzdžiui, jie gali:

- padėti gauti informacijos apie teismo bendradarbiavimo prašymo būseną, pvz., jei tiesioginis susisiekimas tarp nacionalinių valdžios institucijų ar kitų ryšių kanalų nebuvo sėkmingas;
- teikti pagalbą tais atvejais, kai teismo bendradarbiavimo prašymai turi būti skubiai vykdomi. Atkreipkite dėmesį, kad keistis policijos informacija žvalgybos tikslais gali ir kiti kanalai;
- padėti praktikams nagrinėti prašymus ar ETO projektus, pavyzdžiui, nurodant informaciją, kuri turėtų būti įtraukta, kad būtų galima greitai įvykdyti prašymą prašomoje jurisdikcijoje („kokybės patikrinimas“); ir
- informuoti šalies valdžios institucijas apie kitose valstybėse narėse nagrinėjamas bylas, jei ši informacija perduota Eurojustui.

- **Eurojusto nacionalinė koordinavimo sistema (ENKS)**

ENKS užtikrina, kad šalies lygiu būtų koordinuojami veiksmai, kuriuos atlieka įvairūs teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose dalyviai, pavyzdžiui, nacionaliniai Eurojusto korespondentai, nacionaliniai Eurojusto korespondentai terorizmo klausimais, nacionaliniai ETT korespondentai ir ne daugiau nei trys ETT kontaktiniai asmenys, taip pat JTG bei genocido tinklų kontaktiniai asmenys. ENKS taip pat leidžia lengviau vykdyti Eurojusto užduotis atitinkamoje valstybėje narėje. ENKS taip pat turėtų padėti nustatyti, ar bylai reikalinga Eurojusto ar ETT pagalba.

Daugiau informacijos galite rasti <http://www.eurojust.europa.eu/Practitioners/objectives-tools/Pages/eurojust-national-coordination-system.aspx>.

III. Išvada

Labai svarbu, kad, bendradarbiaujant tarpvalstybiniu mastu, būtų užtikrintas tiesioginis

kontaktas tarp valstybių narių valdžios institucijų. Jei Jums reikia pagalbos, ETT ir Eurojustas gali padėti. Kadangi abi įstaigos palaiko glaudžius ryšius, Jūsų prašymą spręs tinkamiausias subjektas.